

Európska
komisia

VYTVÁRANIE ÚČINNEJŠEJ POLITIKY CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA

POMOC Dospelým pri rozvíjaní znalostí a zručností, ktoré potrebujú

VÝZVA VZDELÁVANIA Dospelých

Každý, kto chce prosperovať v rýchlo sa meniacom svete, potrebuje širokú škálu znalostí a zručností, a počas života ich musí ďalej rozvíjať. Také je hlavné poslanstvo nového programu v oblasti zručností pre Európu [pozri rámček]. Bez správnych zručností pracujú mnohí ľudia v zamestnaniach nízkej kvality, sú nezamestnaní alebo nedostatočne kvalifikovaní pre novú generáciu pracovných príležitostí. Bez základnej gramotnosti, matematickej gramotnosti a digitálnych zručností môže byť každodenný život náročný.

Výzvou, ktorá bola vymedzená v európskom programe vzdelávania dospelých [pozri rámček], je povzbudiť väčší počet dospelých, aby sa vrátili k učeniu. Na dosiahnutie tohto cieľa EÚ a členské štáty prijali rôzne stratégie a politické iniciatívy zamerané na zlepšovanie dostupnosti a celkovej kvality, kvantity a dostupnosti možností vzdelávania dospelých. Okrem toho sa prijímajú kroky na väčšie využívanie týchto možností, a to prostredníctvom účinného oslovovania, poradenstva a motivačných stratégií zameraných na skupiny, ktoré to najviac potrebujú.

Napriek tomuto úsiliu zo štatistiky vyplýva, že:

- len jeden z desiatich európskych dospelých sa zúčastňuje nejakej formy vzdelávania alebo odbornej prípravy;
- viac ako štvrtina všetkých dospelých nemá základnú gramotnosť, matematickú gramotnosť a digitálne zručnosti, ktoré si vyžadujú mnohé dnešné pracovné miesta.

Ako teda možno dosiahnuť účinnejšie politiky a poskytovanie vzdelávania dospelých?

POCHOPENIE VÝZVY

V štúdiu, ktorú si nedávno objednala Európska komisia s názvom „Hĺbková analýza politík vzdelávania dospelých a ich účinnosti v Európe“, sa preskúmali dostupné dôkazy. Potvrzuje sa v nej, že vzdelávanie dospelých má síce významné hospodárske a sociálne prínosy pre jednotlivcov, podniky a celú spoločnosť, no len veľmi málo európskym dospelým sa naskytujú možnosti.

V štúdiu sa tiež poukazuje na spôsoby, ako vytvoriť účinnejšie politiky a zvýšiť tak účasť dospelých na vzdelávaní. V štúdiu sa na základe získaných poznatkov identifikuje šesť hlavných faktorov na zvýšenie účasti na možnostiach vzdelávania dospelých a rozvoja zručností.

ŠEŠ KROKOV NA VYTVORENIE ÚČINNEJŠÍCH POLITÍK VZDELÁVANIA DOSPELÝCH

1 ZVÝŠIŤ OCHOTU DOSPELÝCH ZÚČASTŇOVAŤ SA NA VZDELÁVANÍ A ZLEPŠIŤ ICH POSTOJ K VZDELÁVANIU

Účasť a zotrvanie sú priamo úmerné dobrej povesti vzdelávania dospelých a kladnému postoju jednotlivých študentov voči nemu. Na zabezpečenie takejto situácie môžu členské štáty spolupracovať so sociálnymi partnermi a inými zainteresovanými stranami, aby zvýšili povedomie o mnohých prínosoch vzdelávania dospelých, aby oslovili dospelých, ktorí by z neho získali najväčšie výhody, a poskytl im prispôsobené informácie a poradenstvo.

2 PODPOROVAŤ INVESTÍCIE ZAMESTNÁVATEĽOV DO VZDELÁVANIA DOSPELÝCH

S vývojom požiadaviek na pracovné miesta musia zamestnanci rozvíjať svoje existujúce zručnosti a talenty, a súčasne nadobúdať nové. Preto sú profesionálny rozvoj a odborná príprava na pracovisku kľúčovými faktormi, ktoré motivujú dospelých, aby sa vrátili k učeniu. Ak chceme rozšíriť výber dostupných možností a zvýšiť počet zamestnancov, ktorí sa zúčastňujú vzdelávania, je nutné zabezpečiť, aby zamestnávatelia investovali do vzdelávania dospelých.

3 POSILNIŤ PRÍSTUP K VZDELÁVANIU PRE ZNEVÝHODNENÉ A SLABO REAGUJÚCE SKUPINY

Je veľa rôznych druhov vzdelávajúcich sa dospelých, ktorí majú rozličné potreby vzdelávania. Univerzálne riešenie neexistuje. Politiky by preto mali zahŕňať prispôsobené programy a byť dostatočne pružné, aby boli schopné reagovať na jednotlivé vzdelávacie potreby a motivácie vrátane rozvoja základných zručností pre študentov s malými zručnosťami. Na dosiahnutie tohto cieľa sa odporúča vytvárať partnerstvá so sprostredkovateľskými organizáciami, ako sú komunitné skupiny a odbory.

4 ZLEPŠIŤ RELEVANTNOSŤ VZDELÁVANIA DOSPELÝCH PRE VŠETKÝCH ÚČASTNÍKOV

Keď sú možnosti vzdelávania a odbornej prípravy zamerané na konkrétne potreby a motiváciu študentov aj zamestnávateľov, zvyšuje sa účasť a aj konečný výsledok je lepší – väčšie zručnosti, prístup k lepším pracovným miestam a lepšie sociálne výsledky. Politiky a poskytovanie vzdelávania dospelých by preto mali byť zostavené tak, aby reagovali na potreby jednotlivých skupín používateľov.

5 ZABEZPEČIŤ KVALITNÉ MOŽNOSTI VZDELÁVANIA DOSPELÝCH

Poskytovanie vzdelávania musí byť vysoko kvalitné, či už na zaistenie kladného výsledku pre študentov, zamestnávateľov a komunitu, alebo na čo najúčinnejšie využitie verejných investícií.

6 KOORDINOVAŤ POLITIKU VZDELÁVANIA DOSPELÝCH NA VNÚTROŠTÁTNEJ, REGIONÁLNEJ A MIESTNEJ ÚROVNI

Na zaručenie čo najväčšieho úspechu politiky sa musia účinne koordinovať rôzne iniciatívy, ktoré sa rozvíjajú na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, a ktoré vykonávajú rôzne inštitúcie, organizácie a zainteresované strany.

NÁSTROJ ZLEPŠOVANIA POLITIKY CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA

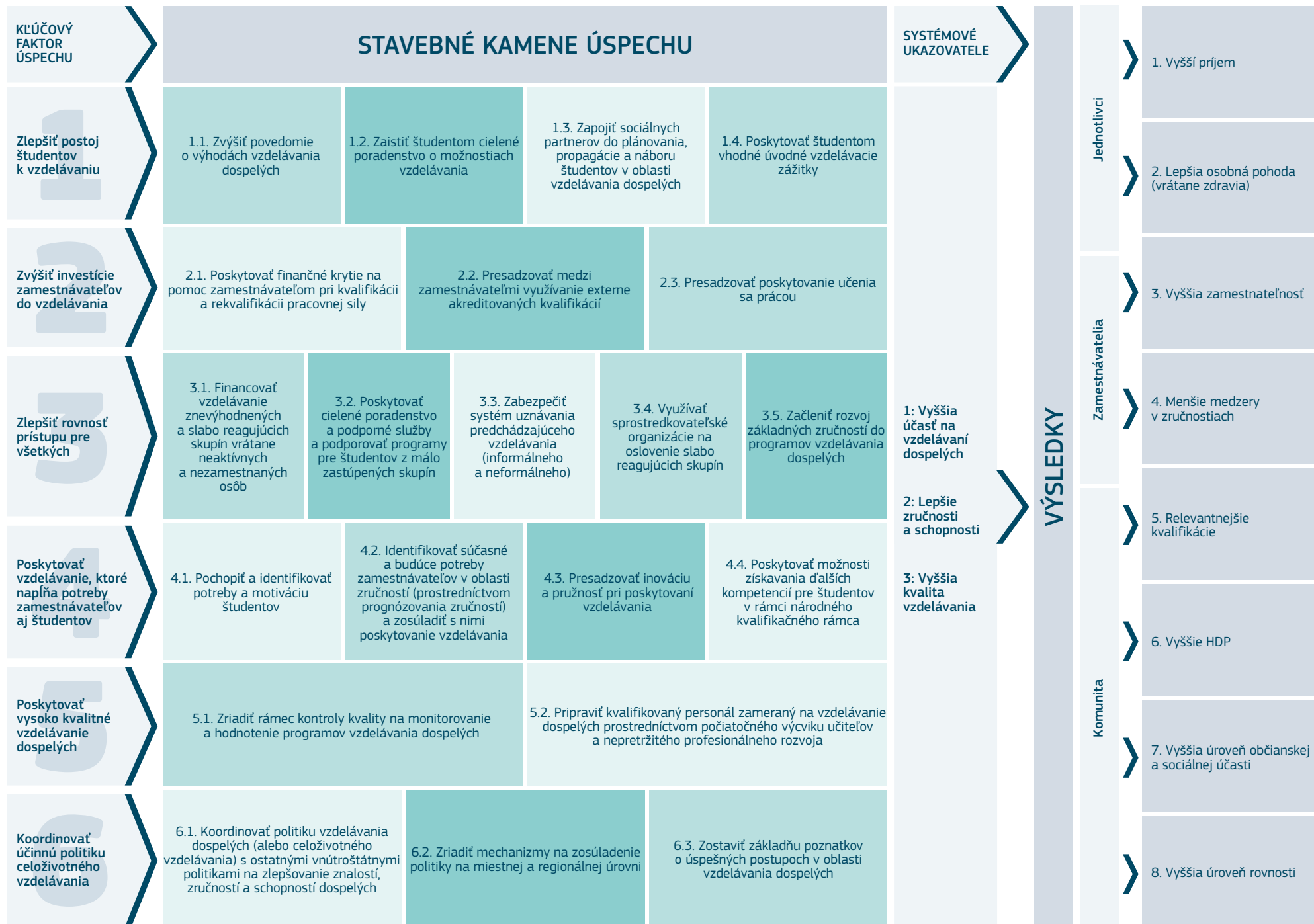
Týchto šesť faktorov úspechu je jadrom nového nástroja na analyzovanie politiky, ktorý je určený všetkým stranám zapojeným do politiky vzdelávania dospelých.

Z hlavného zistenia štúdie vyplýva, že predtým, ako možno politiku vylepšiť v záujme dosahovania vytýčených cieľov, tvorcovia politiky musia dobre chápať výkonnosť rôznych politických prístupov. Vyžaduje si to systematickejší zber údajov a dôkladnejší prístup k monitorovaniu politiky. Zámerom nového nástroja je pomáhať tvorcom politiky s oboma úlohami.

Nástroj má dve hlavné zložky. Prvou je analytický rámec [pozri rámček], ktorý pomáha tvorcom politiky pri tvorbe a hodnotení politik vzdelávania dospelých. Druhou je súbor ukazovateľov, ktorý pomáha monitorovať vykonávanie politiky, hodnotiť vplyv politiky a porovnávať tieto zistenia s údajmi z ostatných členských štátov.

Interaktívna online verzia tohto nástroja je dostupná na webovej lokalite EPALE
<https://ec.europa.eu/epale/sk/policy-tool>

RÁMEC PRE ANALÝZU POLITÍK VZDELÁVANIA DOSPELÝCH

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Štúdia podporená Európskou komisiou s názvom „Hĺbková analýza politik vzdelávania dospelých a ich účinnosti v Európe“ poskytuje prehľad existujúcich politik v oblasti výskumu o vzdelávaní dospelých na podporu vykonávania európskeho programu vzdelávania dospelých. Bola vypracovaná v úzkej spolupráci s pracovnou skupinou v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy 2020 zloženej z vnútroštátnych odborníkov na vzdelávanie dospelých.

Štúdia je k dispozícii na tejto adrese:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=sk&pubId=7851&type=2&furtherPubs=yes>

EURÓPSKY PROGRAM VZDELÁVANIA DOSPELÝCH

V roku 2011 EÚ prijala európsky program vzdelávania dospelých. Cieľom tejto európskej iniciatívy politickej spolupráce je to, aby členské štáty dospelým umožňovali a povzbudzovali ich k rozvíjaniu a posilňovaniu zručností a schopností vo všetkých fázach života.

Ústrednou myšlienkou tejto politiky je pochopiť, že vzdelávanie počas celého dospelého života je neodmysliteľnou súčasťou celoživotnej cesty za vzdelaním. Vzdelávanie dospelých sa vymedzuje ako akékoľvek všeobecné alebo odborné vzdelávanie, ktoré sa uskutočňuje po dokončení počiatočného vzdelávania a odbornej prípravy.

V politike sa identifikuje niekoľko spoločných európskych priorít s cieľom výrazne zvýšiť kvalitu a množstvo dostupných možností vzdelávania dospelých do roku 2020. V rámci nich sa po novom kladie dôraz na rozvoj základných zručností dospelých.

NOVÝ PROGRAM V OBLASTI ZRUČNOSTÍ PRE EURÓPU

Výzva vzdelávania dospelých je jednou z viacerých výziev súvisiacich so zručnosťami, ktorým čelí EÚ. V záujme čo najlepšieho využitia ľudského kapitálu Európy, posilnenia zamestnateľnosti a zvýšenia konkurencieschopnosti sú v novom programe v oblasti zručností pre Európu 2016 členské štáty, sociálni partneri, priemysel a ostatné zainteresované strany vyzvané, aby spolupracovali s cieľom zlepšiť kvalitu a relevantnosť tvorby zručností, zvýšiť viditeľnosť a porovnateľnosť zručností a zlepšiť správy a informácie o zručnostiach v záujme lepších kariérnych možností.

Hlavným cieľom je pomôcť dospelým s nízkou kvalifikáciou a nízkymi zručnosťami. V programe v oblasti zručností sa navrhuje zriadenie Záruky získania zručností pre 64 miliónov dospelých v Európe, ktorí nemajú ukončené stredoškolské vzdelanie. Cieľom je pomôcť im dosiahnuť minimálnu úroveň gramotnosti, matematickej gramotnosti a digitálnych zručností a/alebo posunúť sa na úroveň stredoškolskej kvalifikácie alebo jej ekvivalentu. Účastníci by sa najskôr podrobili posúdeniu zručností, aby identifikovali svoje zručnosti a medzery v zručnostiach, mali by k dispozícii vzdelávací balík upravený v závislosti od ich konkrétnych potrieb a následne by získali potvrdenie a uznanie nadobudnutých zručností.

